

UPPFÖRANDEKOD FÖR LEVERANTÖRER
VÄGLEDNING

Sveriges Landsting & Regioner

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
• Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland •

Vårt ansvar

Sveriges landsting och regioner ansvarar för att alla invånare har tillgång till en god och väl fungerande hälso- och sjukvård, tandvård och kollektivtrafik. Det är viktigt för oss att bedriva offentlig upphandling så att den främjar en hållbar utveckling. I enlighet med det vill vi verka för att de varor och tjänster som köps in är framställda under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

I syfte att säkerställa en hållbar upphandling enades samtliga landsting och regioner 2010 om en gemensam uppförandekod för leverantörer som är politiskt förankrad. Vår uppförandekod för leverantörer utgår från FN:s initiativ Global Compact och dess principer för företags sociala och miljömässiga ansvar.

Principerna baseras på internationella konventioner om de mänskliga rättigheterna, arbetares rättigheter, miljö och anti-korruption. Uppförandekoden för leverantörer förmedlar vårt åtagande när det gäller att respektera de grundläggande ansvarsområdena.

Vårt ansvar sträcker sig bortom den egna verksamheten och våra närmaste affärsrelationer, då våra inköp påverkar människor och miljö långt bortanför våra omedelbara aktiviteter. Därför vill vi sträva mot att skapa goda samarbeten med våra leverantörer och andra intressenter för att kunna adressera ansvarsfrågorna i hela leveranskedjan. Genom nationell samordning och goda externa relationer vill vi bidra till en hållbar utveckling genom hållbar offentlig upphandling.

Vårt arbete

Sveriges landsting och regioner upphandlar en stor mängd varor och tjänster. Dessa produkter och tjänster framställs ofta i länder där risker för att mänskliga rättigheter och arbetares rättigheter åsidosätts är hög. För att aktivt driva igenom vårt åtagande för människor och miljö har vi utvecklat krav på socialt och miljömässigt ansvar som ställs i samband med offentliga upphandlingar.

” Stater genomför olika typer av affärstransaktioner med företag, inte minst genom upphandling. Detta ger stater – var för sig och gemensamt – unika möjligheter att främja dessa företags kunskap om och respekt för de mänskliga rättigheterna, inbegripet genom avtalsvillkoren, med vederbörlig hänsyn till staters relevanta åtaganden enligt nationell och internationell rätt. ”

(FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter 6)

Vår uppförandekod är gemensam för samtliga landsting och regioner. Vi jobbar tillsammans med att följa upp de krav vi ställer utifrån nationellt fastställda planer. Uppföljning och revision är nödvändigt men det är långt ifrån tillräckligt. Vi vill engagera och motivera våra leverantörer att själva arbeta med ansvarsfrågorna i den egna verksamheten och vidare i leveranskedjan. Vi vill således att våra leverantörer ska utveckla och implementera processer och rutiner för att

kunna hantera frågor som berör de grundläggande ansvarsområdena:

- ❖ Är beslutet att arbeta med hållbara leveranskedjor förankrat i högsta ledningen?
- ❖ Finns det utsedda personer som ansvarar för frågorna?
- ❖ Vilka rutiner finns på plats för att identifiera risker?
- ❖ Hur förs kraven vidare i den egna verksamheten och i leveranskedjan?
- ❖ Hur följs kraven upp i den egna verksamheten och i leveranskedjan?
- ❖ Vad gör ni om ni upptäcker avvikelser i den egna verksamheten eller i leveranskedjan?

Vill du veta mer eller behöver stöd och hjälp titta gärna in på vår webbsida www.hallbarupphandling.se eller kontakta det nationella kansliet.

Innehåll

Förklaringar	5
Definitioner	5
Uppförandekod för leverantörer	6-7
Kontraktsvillkor	8-9
Krav & uppföljning: processen	10
Uppföljning: 3-stegsmodellen	11
Krav (1) POLICYÅTAGANDE	12-13
Krav (2) ANSVARSFÖRDELNING	14-15
Krav (3) RISKANALYS	16-17
Krav (4) VIDAREFÖRMEDLING AV KRAV	18-19
Krav (5) UPPFÖLJNING	20-21
Krav (6) AVVIKELSEHANTERING	22-23
Kontaktuppgifter	24

FÖRKLARINGAR

UN GLOBAL COMPACT

Vår uppförandekod för leverantörer utgår från FN-initiativet Global Compact. Global Compact innehåller tio generella principer för företags sociala och miljömässiga ansvar. Principerna baseras på internationella konventioner om de mänskliga rättigheterna, arbetsrätt, miljö och anti-korruption.

FN:s VÄG- LEDANDE PRINCIPER FÖR FÖRETAG & MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN:s ramverk "Skydda, respektera, åtgärda" har tagits fram för att klargöra staters respektive företags ansvar i förhållande till skyddet och främjandet av de mänskliga rättigheterna. I juni 2011 antog FN:s råd för mänskliga rättigheter vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Det finns därmed en global standard för att främja respekten för mänskliga rättigheter i företagandet. Företagens verktyg för att kunna ta sitt ansvar är att utföra så kallad "due diligence", speciellt i leveranskedjan. Vi uppmuntrar och uppmanar våra leverantörer att ha de internationella riktlinjerna som utgångspunkt i sin verksamhet och agera föredömligt, både hemma och i utlandet.

ANSVAR

Vi förväntar oss att leverantören respekterar uppförandekoden för leverantörer och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leveranskedjan. Detta bör ske genom dialog, transparens och ett öppet samarbete mellan Sveriges landsting och regioner och leverantören. För att säkerställa hållbara leveranskedjor är det viktigt att leverantörsansvaret inte stannar vid första ledet av leverantörer utan även omfattar underleverantörer till dessa. Leverantören ska därför ställa krav på (samt följa upp) sina direkta leverantörer, och uppmuntra att dessa i sin tur vidareförmedlar de grundläggande villkoren i sina leveranskedjor.

REVISION

Vid avtalsuppföljning kan det bli aktuellt att genomföra revisioner på plats hos leverantören. En revision kan ske antingen hos leverantören eller hos en underleverantör. Enligt avtalsvillkoren är leverantören skyldig att möjliggöra för oss, eller för utsett ombud, att utföra inspektioner på plats hos leverantören och/eller hos någon av leverantörens underleverantörer för att säkerställa att de grundläggande kraven uppfylls. Leverantören ska medverka till att dessa inspektioner genomförs på ett effektivt sätt.

OFFENTLIG HANDLING

En allmän handling blir offentlig allmän handling om den inte skyddas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL, 2009:400). Våra revisionsrapporter offentliggörs genom att de publiceras på vår nationella webbsida

www.hallbarupphandling.se

Sekretessbelagda uppgifter, som exempelvis affärskritisk information, redigeras bort innan publicering. Vid frågor angående sekretess och affärskritisk information, vänligen kontakta det nationella kansliet.

DEFINITIONER

De Grund- läggande Villkoren

De principer som anges i Sveriges Regioner och Landstings uppförandekod.

Den egna verksamheten

Innefattar den egna organisationen inklusive eventuella produktionsanläggningar som bedrivs i egen regi

Leverans- kedjan

Sekvens av aktiviteter eller parter som tillhandahåller produkter eller tjänster till organisationen. (källa: ISO 26000)

Övriga affärs- relationer

Åsyftar alla affärsrelationer som inte ingår i den egna verksamheten eller i leveranskedjan

Rättighets- innehavare

Alla människor är rättighetsinnehavare – det vill säga att de har rättigheter - helt enkelt därför att de är människor. Rättighetsinnehavare används som begrepp för att lyfta de personer gentemot vilka vi och våra leverantörer har ett ansvar då deras mänskliga rättigheter kränks eller riskerar att kränkas.

Socialt ansvar

De grundläggande villkoren som hänvisar till mänskliga rättigheter och arbetares rättigheter.

Miljöansvar

De grundläggande villkoren som hänvisar till den miljöskyddslagstiftning som gäller i tillverkningslandet.

UPPFÖRANDEKOD FÖR LEVERANTÖRER

Sveriges regioner och landstings uppförandekod för leverantörer

Sveriges regioner och landsting ansvarar för att alla invånare har tillgång till en god och väl fungerande hälso- och sjukvård, tandvård och kollektivtrafik. Det är viktigt för oss att bedriva vår verksamhet så att den främjar en hållbar utveckling. I enlighet med det vill vi verka för att de varor och tjänster som köps in är producerade under hållbara och ansvarfulla förhållanden.

Vi förväntar oss att leverantören respekterar uppförandekoden och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leverantörskedjan. Detta bör ske genom dialog, transparens och ett öppet samarbete mellan Sveriges regioner och landsting och leverantören, vilket gynnar båda parter.

Varor och tjänster som levereras till Sveriges regioner och landsting ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)
- ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182
- FN:s barnkonvention, artikel 32
- det arbetarskydd och den arbetsmiljölagsstiftning som gäller i tillverkningslandet
- den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringskydd som gäller i tillverkningslandet.
- den miljöskyddslagstiftning som gäller i tillverkningslandet
- FN:s deklaration mot korruption

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)

Leverantören ska stödja och respektera mänskliga rättigheter

Leverantörer har ett ansvar för att respektera och främja de mänskliga rättigheterna både inom den egna verksamheten och i leverantörskedjan.

Leverantören ska försäkra sig om att den inte medverkar, direkt eller indirekt, till kränkningar av mänskliga rättigheter. Detta inkluderar även då leverantören underlåter att ställa frågor om kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller drar nytta av kränkningar som begås av någon annan.

Leverantören ska ha rutiner för att utvärdera risken för att de genom sin verksamhet medverkar till kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Internationella Arbetsorganisationens (ILO) åtta kärnkonventioner om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och FN:s barnkonvention

Ingen förekomst av barnarbete (ILO 138 och 182, FN:s barnkonvention artikel 32)

Med barnarbete avses all ekonomisk aktivitet som utförs av en person i skolpliktig ålder eller yngre. Ingen arbetstagare får vara under 15 år (eller 14 år om den nationella lagstiftningen tillåter detta), eller yngre än minimiåldern för arbete, om denna ålder överstiger 15 år.

Ungdomar mellan 15 och 18 år får arbeta med icke-farliga arbetsmoment, under förutsättning att de uppnått legal ålder för att arbeta samt har fullgjort nationell skolplikt.

Om barnarbete upptäcks ska leverantören agera utifrån barnets bästa samt hitta lämpliga lösningar i samråd med barnet och barnets familj.

Ingen förekomst av tvångsarbete (ILO 29 och 105)

Med tvångsarbete avses arbete eller tjänster som utförs genom hot om straff eller liknande och som inte utförs på frivillig basis. Tvångsarbete, inklusive slavarbete, kontraktsarbete eller ofrivilligt fängelsearbete ska inte förekomma. Allt arbete ska vara frivilligt, och arbetstagaren ska ha rätt att sluta sitt arbete efter en rimlig uppsägningstid.

Ingen förekomst av diskriminering och trakasserier (ILO 100 och 111)

Med diskriminering avses åtskillnad av arbetstagare som inte grundar sig på meriter eller kvaliteter, utan innebär särbehandling på osakliga grunder. Leverantören ska verka för mångfald och lika möjligheter i verksamheten. Diskriminering på grundval av etnisk tillhörighet, kön, civilstånd, graviditet, religion, socialt eller etniskt ursprung, nationalitet, funktionsnedsättning, politiska åsikter, fackligt engagemang eller sexuell orientering får inte förekomma.

Med trakasserier avses när arbetstagare utsätts för hård eller omänsklig behandling, däribland sexuella trakasserier eller någon form av psykisk eller fysisk bestraffning. Det får inte förekomma trakasserier i verksamheten.

Föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar (ILO 87 och 98)

Med föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar avses formaliserade och/eller icke formaliserade samarbeten för att främja och försvara egna intressen i arbetslivet och i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Leverantören förväntas erkänna och respektera arbetstagares (och arbetsgivarens) rätt att organisera sig, ansluta sig till organisationer de själv önskar delta i, samt rätten att förhandla kollektivt. I länder där

föreningsfriheten är begränsad eller under utveckling, ska leverantören medverka till att anställda får möta företagsledningen för att diskutera löne- och arbetsvillkor utan negativa konsekvenser.

Lagstiftning

Leverantören måste minst uppfylla lokala lagar och föreskrifter i de länder där de bedriver sin verksamhet.

Löner och arbetstider

Lön ska betalas direkt till arbetstagaren på överenskommen tid och till fullo. Leverantören ska verka för att levnadslöner betalas till de anställda, och får i inget fall betala mindre än den nationellt/lokalt lagstadgade minimilönen. Övertidsersättning ska betalas ut och tydligt specificeras i lönebeskedet.

Arbetstagarna ska ha minst en vilodag i veckan. Veckoarbetstiden får inte överstiga de lagliga gränserna eller 60 timmar i veckan, inklusive övertid.

Ledighet, inklusive semester, helgdagar, sjukledighet och föräldraledighet ska ersättas i enlighet med nationell lagstiftning.

Arbetsmiljön ska vara säker och hygienisk (ILO 155 och 170)

Med säker och hygienisk arbetsmiljö avses att arbetstagaren skall, då den befinner sig på en plats som arbetsgivaren har direkt eller indirekt kontroll över, garanteras att vara fri från eller skyddas mot förhållanden som kan utgöra en fara för arbetstagarens fysiska och/eller psykiska hälsa. Arbetstagaren som arbetar i leverantörens verksamhet ska erbjudas en säker och hälsosam arbetsmiljö där förebyggande åtgärder, som minimerar skador och hälsorisker ska vidtas.

Anställda ska få utbildning om de eventuella hälsorisker som arbetet kan medföra, inklusive brandsäkerhet, farliga arbetsmoment och första hjälpen. Arbetsgivaren ska, så långt det är möjligt, tillhandahålla relevant skyddsutrustning och se till att information om hälsa och säkerhet finns lättillgänglig på arbetsplatsen.

Nödutgångar ska vara tydligt markerade och upplysta och får inte vara blockerade. Utrymningsövningar och testning av brandlarm ska genomföras regelbundet.

Miljö

Leverantörer ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Genom att ha rutiner för att identifiera, mäta och följa upp sin miljöpåverkan ska leverantören arbeta med att ständigt förbättra sin miljöprestanda och minimera resursförbrukning och utsläpp. Leverantören ska sträva mot ett livscykelperspektiv avseende miljöpåverkan från produkter och tjänster, och ska ställa miljökrav på underleverantörer.

FN:s deklaration mot korruption

Leverantören ska inte direkt eller indirekt erbjuda eller ge otillbörlig betalning eller annan ersättning till någon person eller organisation i syfte att erhålla, behålla eller styra affärer eller få annan otillbörlig fördel inom ramen för sin verksamhet.

Leverantören ska inte direkt eller indirekt begära eller acceptera någon form av otillbörlig betalning eller annan ersättning från tredje part som kan påverka objektiviteten vid affärsbeslut.

Efterlevnad

Öppenhet i leverantörskedjan krävs för att kunna garantera att uppförandekoden efterlevs. För att kunna följa upp detta kommer Sveriges regioner och landsting att göra särskild avtalsuppföljning vad gäller Uppförandekod för leverantörer, begära in dokumentation, utföra revisioner på plats, granska och godkänna åtgärdsplaner och kontrollera implementeringen av dessa. Leverantörer uppmanas att vidta lämpliga åtgärder för att innehållet i denna uppförandekod implementeras i den egna verksamheten liksom i leverantörskedjan.

Uppdatering

Denna uppförandekod kommer att uppdateras om och när det är relevant. För mer information om Sveriges landstings och regioners åtaganden se vår hemsida www.hallbarupphandling.se.

Rapportera Överträdelser

Brott mot uppförandekoden kan rapporteras på något av följande sätt.

Mail: coc.lsf@sl.se

Post: Compliance

Avdelningen Upphandling

Fleminggatan 20, 2 tr

Box 22550

104 22 Stockholm

Kontakt

Mail: coc.lsf@sl.se

REKOMMENDERADE SOCIALA KONTRAKTSVILLKOR

Särskilda kontraktsvillkor för användning med uppförandekoden i särskilda "riskupphandlingar"

1 § Leverantören ska aktivt verka för att varor och/eller tjänster som levereras enligt detta [ramavtal/kontrakt] ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med följande grundläggande villkor ("de Grundläggande Villkoren"):

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)
- ILO:s åtta kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering och föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182),
- FN:s barnkonvention, artikel 32,
- det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs, och
- den arbetsrätt, inklusive regler om lönevillkor, och det socialförsäkringskydd som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs
- den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs, och
- FN:s deklaration mot korruption.

I de fall där det är skillnad mellan nationella och internationella bestämmelser, är det högsta nivå som gäller.

Skyldigheterna avseende de Grundläggande Villkoren omfattar även de underleverantörer som medverkar till fullgörande av [ramavtalet/kontraktet], oavsett antalet mellanled. Leverantören är under hela avtalstiden skyldig att verka för att de Grundläggande Villkoren uppfylls och att åtgärder vidtas för att hantera eventuella brister, oavsett var i leveranskedjan dessa uppstår.

2 § Med "aktivt verka för" enligt 1 § menas att:

Leverantören ska ha styrande dokument, innefattande rutiner, som syftar till att uppfylla skyldigheterna i de Grundläggande Villkoren. Leverantören ska kunna visa på hur man löpande implementerar och tillämpar dessa rutiner. Styrande dokument och rutiner ska vara proportionerliga i förhållande till leverantörens storlek och åtagande enligt [ramavtalet/kontraktet]. De ska minst innehålla:

1. En allmänt tillgänglig policy, beslutad av högsta ledningen, om att respektera de Grundläggande Villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan.
2. En intern ansvarsfördelning med tydliga beslutsvägar för att tillse att de Grundläggande Villkoren efterlevs i den egna verksamheten och i leveranskedjan.
3. En beskrivning av hur, samt hur ofta, analyser av aktuella och potentiella risker för avvikelser från de Grundläggande Villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan utförs och dokumenteras.
4. En beskrivning av hur de Grundläggande villkoren vidareförmedlas i leveranskedjan
5. En beskrivning av hur de Grundläggande Villkoren följs upp i leveranskedjan.
6. En beskrivning av hur avvikelser från de Grundläggande Villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan åtgärdas och sanktioneras.

3 § Om Leverantören någon gång under avtalstiden inte uppfyller kraven i 1-2 §§ ska Leverantören meddela Beställaren detta inom en vecka efter det att den Leverantören har, eller måste anses ha, fått kännedom därom. Leverantören är skyldig att på begäran från Beställaren redovisa att kraven i 1 -2 §§ uppfylls. Redovisningen ska ske på det sätt och inom den tid som Beställaren begär, om detta inte är oskäligt.

3 a § Leverantören ska under avtalstiden och på egen bekostnad leverera en revisionsrapport som beskriver hur kraven i 1-2 §§ är uppfyllda. Revisionsrapporten ska vara utförd av en från Leverantören oberoende part som har kunskap och erfarenhet av att följa upp sådana krav. Revisionsrapporten ska levereras till Beställaren [en gång per år/en gång vartannat år/senaste 18 månader efter avtalsstart].¹

¹ Denna bestämmelse ska kunna användas i avtal av stort ekonomiskt värde eller i avtal av stort principiellt värde med större företag.

4 § Leverantören är vidare skyldig att möjliggöra för Beställaren att själv eller genom ombud utföra inspektioner på plats hos Leverantören och/eller hos någon av Leverantörens underleverantörer för att säkerställa att kraven i 1 -2 §§ uppfylls. Leverantören ska medverka till att dessa inspektioner genomförs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

5 § Skulle Beställaren, till exempel genom vad som framkommit vid kontroll utförd av Beställaren eller på uppdrag av Beställaren eller på annat sätt, ha befogad anledning att misstänka att kraven i 1-2 §§ inte uppfylls är Leverantören skyldig att genom egen utredning visa att Leverantören uppfyller dessa krav. I annat fall gäller vad som sägs i 6 §. För undvikande av tvivel, en utredning enligt denna bestämmelse är inte en förutsättning för tillämpning av 6 §.

6 § Bristande uppfyllelse av kraven i 1 – 4 §§ innebär ett avtalsbrott. I händelse av avtalsbrott har Beställaren rätt att (efter eget val) göra gällande en eller flera av följande påföljder mot Leverantören:

- (a) *Kräva rättelse*: Beställaren får genom skriftlig begäran kräva att Leverantören utan dröjsmål vidtar åtgärder för att avhjälpa ett brott mot kraven i 1 – 4 §§ samt kräva att Leverantören redovisar inom [4 veckor] eller annan längre tid som Beställaren medger, hur Leverantören har avhjälpt avtalsbrottet;
- (b) *Avropsstop*: Om Leverantören inte infört sådana rutiner som avses i 2 § får Beställaren undanta Leverantören från rätten att ta emot avropsförfrågningar enligt Ramavtalet till dess att Beställaren kunnat bekräfta att Leverantören har infört sådana rutiner;
- (c) *Vite*: Leverantören ska till Beställaren betala vite med [10 000kr alternativt en % av kontraktsvärdet per påbörjat dag] som avtalsbrottet varar om Leverantören inte lämnar meddelande om, eller efter Beställarens begäran och inom den skäligen tiden som har angetts däri inte redovisat, att kraven i 1-2 §§ uppfylls enligt 3 §;
- (d) *Hävning*: Beställaren har rätt att häva [ramavtal/kontrakt] med omedelbar verkan helt eller delvis utan att utge ersättning till Leverantören om inte Leverantören inom [4 veckor] eller annan längre tid som Beställaren medger, efter Beställarens skriftliga begäran därom, har avhjälpt avtalsbrottet eller presenterat en för Beställaren godtagbar åtgärdsplan.

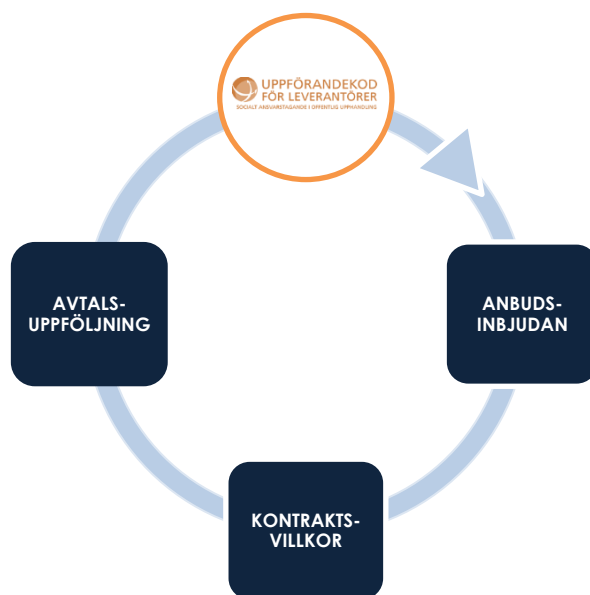
7 § Beställaren har även rätt att säga upp [ramavtal/kontrakt] i sin helhet eller delvis till omedelbart upphörande utan att utge ersättning till Leverantören om Leverantören, eller någon av Leverantörens underleverantörer som tillhandahåller en för [ramavtal/kontrakt] väsentlig funktion (såvida inte sådan underleverantörs förpliktelser övertas av Leverantören eller annan underleverantör som är skäligen godtagbar för Beställaren),

- (a) bryter mot kraven i 1 - 4 §§ och avtalsbrottet enligt Beställarens bedömning utgör en grov överträdelse av de Grundläggande Villkoren; eller
- (b) omfattas av några av de omständigheter som anges i de obligatoriska eller fakultativa uteslutningsgrunderna som anges i 10 kap. 1-2 §§ lag (2007:1091) om offentlig upphandling eller motsvarande krav i vid var tid gällande upphandlingslagstiftning.

8 § Om Beställaren häver eller säger upp [ramavtal/kontrakt] enligt 6 -7 §§ ska Leverantören utöver eventuellt vite enligt 6 (c) § utge skadestånd till Beställaren för direkta skador. Beställaren förlorar sin rätt till ersättning enligt denna bestämmelse om sådan talan om ersättning inte väcks senast ett (1) år efter det att [ramavtal/kontrakt] har slutat gälla.

KRAV & UPPFÖLJNING: PROCESSEN

Här får du reda på, steg för steg, hur upphandlings- och uppföljningsprocessen går till utifrån de förväntningar som finns samlade i vår gemensamma uppförandekod för leverantörer- från kravställning till uppföljning och eventuell revision.

UPPFÖRANDEKOD FÖR LEVERANTÖRER

Vår uppförandekod för leverantörer är gemensam i samtliga landsting och regioner och är politiskt förankrad. Se sidan 6-7.

ANBUDSINBJUDAN

I de upphandlingar där det bedöms att kraven ska finnas med läggs information och uppförandekod för leverantörer med i anbudsinbjudan/förfrågningsunderlaget. Texten i anbudsinbjudan är följande: "Anbudsgivaren förväntas noggrant läsa dokumentet Uppförandekod för leverantörer i samband med anbudsgivning. Detta eftersom antagen leverantör åtar sig i och med avtalstecknandet att följa villkoren avseende socialt och miljömässigt ansvar i avtalet. Vid avtalstecknandet ska leverantören ange i vilket/vilka land/länder som huvuddelen av de varor eller tjänster som levereras enligt kontraktet framställs, samt ange namn och kontaktuppgifter till den som inom företaget har det operativa ansvaret för socialt och miljömässigt ansvar för gällande avtal."

KONTRAKTSVILLKOR

I kontraktsvillkoren finns 6 krav på socialt ansvarstagande som syftar till att säkerställa att varor och tjänster som levereras ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med de sociala och miljömässiga kraven och leverantören ska ha dokumenterade rutiner som syftar till detta. Se sidan 8-9.

UPPFÖLJNING – EN TRESTEGMODELL

I syfte att arbeta mot ökad efterlevnad av de grundläggande villkoren i leveranskedjan, har Sveriges Landsting och Regioner utvecklat en trestegsmodell för uppföljning av de sociala kontraktsvillkoren. Detta vägledande dokument syftar till att ge stöd för leverantörer att uppfylla dessa krav på rutiner och processer, något som kommer att kontrolleras i första uppföljningssteget. Övriga två steg syftar till att lära känna leveranskedjan och att kontrollera rutinernas effektivitet i att förhindra och begränsa avvikelser mot de grundläggande villkoren. Därför har vi ett uppföljningssteg som riktar sig mot spårbarhet, och ett annat som kontrollerar att rutinerna är tillräckligt effektiva för att säkerställa efterlevnad av uppförandekoden längre ned i kedjan:

UPPFÖLJNING: 3-STEIGSMODELLEN

Här får du reda på information om hur den rekommenderade processen för uppföljning ser ut. Trestegsmodellen innehåller både självskattning, skrivbordsrevision, samt på-plats-revision.

1. POLICYÅTAGANDE

KRAV (1)

Leverantören ska kunna uppvisa:

En allmänt tillgänglig policy, beslutad av högsta ledningen, om att respektera de Grundläggande Villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan

SYFTE

Att förstå hur leverantören tolkar sitt ansvar att respektera de grundläggande villkoren, samt hur detta ansvar speglas i förväntningar på anställda, affärspartners samt andra intressenter som är direkt kopplade till den upphandlade produkten eller tjänsten eller till leverantörens verksamhet i stort.

VÄGLEDNING

Policyåtagande avser en offentligt tillgänglig avsiktsförklaring av leverantörens ansvar, åtaganden och förväntningar avseende de grundläggande villkoren i den egna verksamheten, i leveranskedjan samt i övriga affärsrelationer.

Centralt för policyåtagandet är:

- ✓ Att åtagandet offentliggjorts,
- ✓ Att åtagandet adresserar risker kopplade till de grundläggande villkoren som är kopplade till företagets egen verksamhet och dess affärsrelationer, och inte endast avser välgörenhetsprojekt och andra mer generella bidrag till främjandet av hållbar utveckling.
- ✓ Åtagandet bör aktivt delges verksamheter som företaget har kontraktförhållanden med, andra aktörer som är direkt kopplade till för avtalet relevanta delar av leverantörens verksamhet, samt de personer/aktörer som riskerar att drabbas vid avvikelser mot de grundläggande villkoren som direkt eller indirekt orsakats av leverantörens verksamhet.

Begreppet "åtagande" används allmänt för att beskriva vilka metoder ett företag använder för att offentligt berätta om sitt ansvar och sina förväntningar. Policyåtagandet bör förankras hela vägen från högsta nivån till övriga medarbetare i företaget, som annars kan agera utan att vara medvetna om- eller utan att ta hänsyn till de grundläggande villkoren.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ En av högsta ledningen antagen policy eller länk till policy,
- ✓ En beskrivning av hur leverantören förankrar policyn internt och externt.

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om företagets policy.

Leverantörens policy ska:

- ✓ Vara godkänd på den högsta nivån i företaget,
- ✓ Minst omfatta de grundläggande villkoren
- ✓ Fastställa leverantörens förväntningar på sina medarbetare och sina affärsförbindelser som är direkt kopplade till företagets verksamhet, produkter eller tjänster när det gäller de Grundläggande Villkoren,
- ✓ Vara allmänt tillgänglig för anställda inom företaget samt för allmänheten

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar policydokument samt om nödvändigt kompletterande beskrivning innehållande den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (1)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas²

- ✓ Leverantören saknar policyåtagande och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ FN:s Deklaration om Mänskliga Rättigheter:
http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf
- ✓ Barns rättigheter i policies och uppförandekoder/ Children's rights in policies and codes of conduct:
http://www.unicef.org/csr/css/Children_s_Rights_in_Policies_26112013_Web.pdf
- ✓ Developing a Policy Commitment and Embedding Respect for Human Rights:
<http://www.shiftproject.org/sites/default/files/OG/ECHRSG.OG.7.pdf>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding principles Reporting framework A1
- ✓ UN Guiding Principle 16

² Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

2. ANSVARSFÖRDELNING

KRAV (2)

Leverantörens rutiner ska minst innehålla:

En intern ansvarsfördelning med tydliga beslutsvägar för att tillse att de grundläggande villkoren efterlevs i den egna verksamheten och i leveranskedjan.

SYFTE

Att förstå vilka befattningar, inom leverantörens verksamhet, de individer med dagligt ansvar för efterlevnad av de grundläggande villkoren har och hur deras rapporteringsvägar till beslutsfattare högre upp i beslutshierarkin ser ut, samt att förstå hur denna struktur bidrar till att hjälpa leverantören att leva upp till de grundläggande villkoren.

VÄGLEDNING

En intern ansvarsfördelning är en förutsättning för att förhindra, begränsa och hantera eventuella avvikelser från de grundläggande villkoren. Företag kan ha olika modeller för ansvarsfördelning kring socialt ansvarstagande beroende på en rad olika aspekter. Ansvar kan vara fördelat på olika nivåer eller funktioner inom företaget. Till exempel kan inköpschefen ansvara för hållbara leveranskedjor, personalchefen kan ansvara för socialt ansvarstagande i relation till medarbetare och compliance-chefen kan ansvara för anti-korrupsionsfrågor. Inom större företag kan ansvaret fördelas mellan huvudkontor, region- och landskontor, såväl som på olika projekt. I dessa fall finns det beslutsvägar och rapporteringsrutiner mellan de olika ansvarsnivåerna, till exempel mellan operativt ansvariga och någon inom högsta ledningen med ytterst beslutande befogenheter.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ Information om den interna ansvarsfördelningen för frågor gällande efterlevnad av de Grundläggande Villkoren, inklusive kontaktppgifter, titel, befogenheter och rapporteringsvägar

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om:

- ✓ Vilken/vilka funktion(er)/befattning(ar) som har löpande ansvar för efterlevnad av de respektive områdena som omfattas av de Grundläggande Villkoren inom företaget, det vill säga:
 - Mänskliga rättigheter
 - Arbetares rättigheter
 - Miljöfrågor
 - Korrupsionsfrågor
- ✓ Respektive ansvarsområdes omfattning
- ✓ Rapporteringsvägar till beslutsfattare (den högst beslutande befattningen ska anges om annan än person med löpande ansvar)

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (2)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas³

- ✓ Leverantören saknar/kan ej uppvisa efterfrågad information och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework A.2.1:
<http://www.ungpreporting.org/reporting-framework/governance-of-respect-for-human-rights/embedding-respect-for-human-rights/>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework A.2.1
- ✓ UN Guiding Principle 19

³ Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

3. RISKANALYS

KRAV (3)

Leverantörens rutiner ska minst innehålla:

Regelbundna och dokumenterade analyser av aktuella och potentiella risker för avvikelser från de grundläggande villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan.

SYFTE

Att förstå de huvudsakliga processer genom vilka leverantören identifierar och prioriterar risker för avvikelser gentemot de grundläggande villkoren.

VÄGLEDNING

En riskanalys är nödvändig för att identifiera problematiska områden, prioritera och ge underlag för effektiva åtgärder i leveranskedjan. Leverantören förväntas inte känna till alla risker i sin leveranskedja, utan ska identifiera de områden där riskerna för avvikelser mot de grundläggande villkoren är störst. En riskanalys för identifiering och hantering av risker kan givetvis ingå i de bredare riskhanteringssystemen men bör då omfatta risker för rättighetsinnehavare och inte bara materiella risker gentemot organisationen. En riskanalys är ett levande dokument som behöver uppdateras kontinuerligt, när eventuella nya risker identifieras. Förståelse för ett företags faktiska och potentiella risker kopplade till de grundläggande villkoren bygger på en process genom vilken leverantören:

- ✓ **Identifierar** huvudsakliga risker för avvikelser mot de grundläggande villkoren genom att
 - Involvera relevanta funktioner och enheter i verksamheten,
 - Föra dialog med affärspartners, intressenter, samt med aktörer/individer som kan komma att påverkas av de negativa effekterna.

Leverantören kan välja att ha egen utbildad personal som tar fram underlag för riskanalys, eller så kan de välja att anlita externa konsulter för detta arbete. Leverantören kan också ha varit i kontakt med lokala experter eller organisationer, vilket är en bra metod för att informera sig om aktuella och potentiella risker. Det är viktigt att leverantören är systematisk i sitt arbete och skapar sig en förståelse om vilken typ av risker som kan förekomma. För att identifiera riskerna kan leverantören exempelvis ha kartlagt sina underleverantörer för att sedan kategorisera dem enligt definierade riskparametrar, såsom land, bransch, utbytbarhet av underleverantörer, typ av tillverkning/verksamhet, med flera. Om tillverkningen till exempel sker i låglöneländer, bör risker för låga löner och brister i arbetsmiljön uppmärksammas; om tillverkningen sker i Kina så kan leverantören välja att uppmärksamma bristen på fria fackföreningar och därmed kränkningen av ILO:s konvention 98; om tillverkningen gäller textilier eller livsmedel kan risken för barnarbete vara lämplig att adressera. Förståelse för ett företags faktiska och potentiella risker kopplade till de grundläggande villkoren bygger även på en process genom vilken leverantören:

- ✓ **Prioriterar** de identifierade riskerna enligt allvarlighetsgrad, som enligt FN:s riktlinjer bör bedömmas enligt följande parametrar:
 - Hur allvarlig eventuell påverkan skulle vara (scale),
 - Hur omfattande effekten skulle vara (scope),
 - Hur svårt det skulle vara att rätta till den orsakade skadan (remediability).

Skadans allvarlighetsgrad kan också bedömas i relation till sannolikheten för att den inträffar. Vissa grupper kan vara särskilt utsatta vad gäller de grundläggande villkoren, till exempel ursprungsbefolkning, barn, kvinnor eller etniska grupper.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ En beskrivning av de huvudsakliga processer genom vilka leverantören identifierar och prioriterar faktiska och potentiella avvikelser från de Grundläggande Villkoren
- ✓ Information om vem som utför riskanalysen samt hur ofta den utförs.

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om:

- ✓ Identifiering av risker: Vilka bedömningsfaktorer leverantören använder för att identifiera risker (t.ex. land, bransch, leveranskedjans komplexitet, volym etc.)
- ✓ Prioritering av risker: De huvudsakliga bedömningsfaktorer leverantören använder som grund för prioritering av risker kopplade till de grundläggande villkoren (t.ex. allvarlighetsgrad, relativ sannolikhet för inträffande, inköpsvolym etc.)
- ✓ Vem som utför riskanalysen (t.ex. internt arbete, anlita konsult hjälp, outsourcat riskarbete), samt
- ✓ Hur ofta analysen utförs (periodisk kartläggning; kontinuerlig identifiering av risker t.ex. som integrerad del av inköps-/avtalsprocessen)

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (3)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas⁴

- ✓ Leverantören saknar/kan ej uppvisa efterfrågad information och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ Assessing Human rights Impacts: <http://www.shiftproject.org/resources/publications/european-commission-sector-guides-implementing-guiding-principles/>
- ✓ OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas: <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/OECD-Due-Diligence-Guidance-Minerals-Edition3.pdf>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework B1, B2, B3, B4, C3
- ✓ UN Guiding principles 17, 18, 21, 24.

⁴ Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

4. VIDAREFÖRMEDLING AV KRAV

KRAV (4)

Leverantörens rutiner ska minst innehålla:

En beskrivning av hur de Grundläggande villkoren vidareförmedlas i leveranskedjan.

SYFTE

Att förstå hur leverantören vidareförmedlar de grundläggande villkoren i sin leveranskedja i syfte att engagera och motivera underleverantörer att genom egna beslut och handlingar stödja implementering av de grundläggande villkoren.

VÄGLEDNING

Vidareförmedling av de grundläggande villkoren ska ske till direkta avtalsparter samt till underleverantörer. Denna fråga adresserar hur underleverantörer i olika led i leveranskedjan görs medvetna om leverantörens åtagande att respektera de grundläggande villkoren samt hur de uppmuntras att agera i enlighet med detta åtagande.

För att säkerställa en hållbar produktion är det viktigt att leverantörsansvaret inte stannar vid första ledet av leverantörer utan även omfattar underleverantörer till dessa. Ofta förekommer det mer problem gällande arbetsvillkor och miljöförhållanden i underleverantörsleden. Det är därför viktigt att försöka få bättre kontroll även i dessa led. Leverantören kan därför ställa krav på sina direkta leverantörer, och uppmuntra att dessa i sin tur vidareförmedlar de grundläggande villkoren i sina leveranskedjor.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ En beskrivning av hur leverantören vidareförmedlar sina åtaganden att respektera de grundläggande villkoren i leveranskedjan.

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om:

- ✓ Hur leverantören förmedlar sitt åtagande att respektera de grundläggande villkoren till leverantörer, genom kontraktsvillkor, signerad uppförandekod (på relevanta språk) eller motsvarande
- ✓ Hur leverantören genom kontraktsvillkor, uppförandekod eller motsvarande säkerställer att de grundläggande villkoren förmedlas vidare i leveranskedjan till underleverantörer bortom 1:a ledet

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (4)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas⁵

- ✓ Leverantören saknar/kan ej uppvisa efterfrågad information och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework A1.3, A2.4, C1.1:
<http://www.ungpreporting.org/reporting-framework/governance-of-respect-for-human-rights/policy-commitment/>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework A1.3, A2.4, C1.1
- ✓ UN Guiding Principle 12, 13, 16.

⁵ Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

5. UPPFÖLJNING

KRAV (5)

Leverantörens rutiner ska minst innehålla:

En beskrivning av hur de grundläggande villkoren följs upp i leveranskedjan.

SYFTE

Att förstå hur leverantören mäter effektiviteten av sina processer och rutiner gällande efterlevnad av de Grundläggande Villkoren genom uppföljning i leveranskedjan.

VÄGLEDNING

Att försäkra att de grundläggande villkoren efterlevs i leveranskedjan är ett kontinuerligt förbättringsarbete. Uppföljning kan ses som ett medel för att kontrollera huruvida enskilda underleverantörer lever upp till de ställda kraven, som ett sätt att bygga kunskap i leveranskedjan, samt en metod för att utvärdera effektiviteten av ens egna processer och rutiner. Företag ska kunna se huruvida deras implementerade metoder tillämpas på bästa sätt för att minimera risker kopplade till de grundläggande villkoren. Leverantören bör ägna särskild uppmärksamhet åt att utvärdera huruvida de interna processerna är effektiva för att motverka kränkningar mot särskilt utsatta grupper. Att mäta och utvärdera resultaten av befintliga metoder är särskilt viktigt för att leverantörer ska kunna visa att de kontinuerligt söker och inför förbättringar vad gäller efterlevnad av de grundläggande villkoren i leveranskedjan.

Revision är en vanlig metod för uppföljning som kan ge leverantören resultat som är jämförelsebara över tid eller med land- och branschgenomsnitt. Granskningar gällande socialt ansvar kan ske på många sätt, allt från interna kontroller till revisioner från revisionsbolag. Det kan även vara kontroller som är genomförda inom ramen för någon gällande standard, som till exempel SA8000 (Social Accountability 8000), näringslivsdrivna initiativ (BSCI, EICC), NGO-drivna initiativ (Fair Trade och Fair Ware) eller vägledande standarder (ISO 26000),

Krav och kontroll är bara en del av alla åtgärder som krävs för att få till bra arbetsvillkor och miljöhänsyn i leveranskedjan. Väl så viktigt är det med utbildning av fabriksledning så att de själva kan arbeta med egna åtgärder samt av de anställda så att de känner till sina rättigheter och kan agera om dessa kränks.

En annan viktig del är möjligheten att rapportera överträdelser. En av grundstenarna i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter handlar om att de som anser att deras mänskliga rättigheter kränkts ska ha rätt att få detta prövat och åtgärdat. Det är för närvarande vanligt att större företag bygger upp egna whistleblower-funktioner/klagomålsmöjligheter där anställda eller andra intressenter ska kunna uppmärksamma företaget på om kränkningar av mänskliga rättigheter (eller andra delar av de grundläggande villkoren) skett. Dessa är dock inte alltid så välfungerande eftersom de ofta använder telefonnummer eller e-postadresser långt från tillverkningslandet; ofta kan det fungera bättre om man bygger upp sådana instanser i samarbete med lokala organisationer som har en kanal till anställda/lokalbefolkning. Detta är också ett område som är lämpligt att samverka med andra företag kring.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ En beskrivning av leverantörens processer för att följa upp att de grundläggande villkoren efterlevs i leveranskedjan (leverantören kan, men måste inte, även bifoga exempel på revisions- eller utbildningsprotokoll, granskningsrapporter eller tidsplaner för genomförda inspektioner)
- ✓ Information om vem som utför uppföljningsaktiviteter samt hur ofta uppföljning sker.

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om:

- ✓ Särskilda processer genom vilka leverantören utvärderar huruvida de grundläggande villkoren efterlevs i leveranskedjan (t.ex. interna & externa enkäter, granskningsprocesser, revisioner utbildningsprogram, klagomålsmekanismer)
- ✓ Vem som utfört/utför uppföljningsaktiviteter, dvs. huruvida man har byggt upp egen kompetens inom företaget, huruvida man använder extern expertis, eller huruvida man samarbetar med andra organisationer för uppföljning.
- ✓ Hur ofta uppföljning sker.

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (5)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas⁶

- ✓ Leverantören saknar/kan ej uppvisa efterfrågad information och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework C5:
<http://www.ungpreporting.org/reporting-framework/management-of-salient-human-rights-issues/tracking-performance-remediation/>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework C5
- ✓ UN Guiding Principle 20 & 21

⁶ Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

6. AVVIKELSEHANTERING

KRAV (6)

Leverantörens rutiner ska minst innehålla:

En beskrivning av hur avvikelser från de Grundläggande Villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan åtgärdas och sanktioneras.

SYFTE

Att förstå vilka processer leverantören har på plats för att hantera eventuella avvikelser från de grundläggande villkoren orsakade av leverantörens verksamhet, samt hur dessa processer bidrar till att gottgöra de personer som drabbats negativt av avvikelsen.

VÄGLEDNING

Även om leverantören har riktlinjer och förfaranden kan den ha en negativ påverkan som den inte förutsåg eller kunnat förhindra. När företag har haft en negativ påverkan bör de gottgöra kränkningen. Möjligheten att påverka avvikelsen beror på om leverantören direkt har orsakat avvikelsen, bidragit till avvikelsen eller är länkad till den.

Om leverantören är orsakande eller bidragande till en avvikelse gentemot de grundläggande villkoren är de skyldiga att åtgärda eller bidra till att avvikelsen åtgärdas. När en negativ påverkan har inträffat som leverantören inte har orsakat eller bidragit till, men som genom en affärsförbindelse är direkt kopplad till (länkad) dess verksamhet, produkter eller tjänster kräver ansvaret att respektera de grundläggande rättigheterna inte att företaget på egen hand måste gottgöra kränkningen, men de kan ta på sig en roll i detta.

För att förebygga att avvikelser återkommer bör företag genomföra grundorsaksanalyser, för att ta reda på varför en avvikelse uppstått, samt i enlighet med dessa analyser vidta mer långsiktiga åtgärder. Denna typ av åtgärder kan till exempel innefatta att upprätta klagomålsfunktioner för anställda och andra intressenter, ge utbildning till företagsledning om hur de på egen hand kan förebygga risker, samt säkerställa att anställda är medvetna om sina rättigheter. Leverantören kan till exempel också se över sina inköpsmetoder då till exempel korta ledtider kan orsaka mycket övertid i produktionen.

STYRKANDE DOKUMENTATION

Styrkande dokumentation som kan begäras in kan innefatta:

- ✓ En beskrivning av leverantörens rutiner för avvikelsehantering
- ✓ En åtgärdsplan som är relevant för gällande avtal

BEDÖMNINGSKRITERIER

Beskrivningen ska innehålla för avtalet relevant information om:

- ✓ Hur leverantören hanterar eventuella avvikelser från de Grundläggande Villkoren. Rutinen bör skilja sig beroende på avvikelstens allvarlighetsgrad och bör omfatta typ av åtgärd, ansvarig person för att avvikelsen åtgärdas, tidsplan etcetera.
- ✓ Rutiner för att säkerställa att avvikelser inte återupprepas, till exempel grundorsaksanalyser och/eller utbildningar eller dialog med leverantörer.

BEDÖMNINGSMALL

"Grön": Leverantör uppfyller krav

Inga åtgärder krävs

- ✓ Kravet uppfylls om leverantören uppvisar den information som efterfrågas under "bedömningskriterier" för övergripande krav (6)

"Gul": Leverantör uppfyller delvis krav

Kravet ska uppfyllas inom 3 månader

- ✓ Kravet uppfylls delvis om leverantören saknar information för uppfyllande av krav men kan påvisa avsikt att uppfylla krav inom den angivna tidsramen

"Röd": Leverantör uppfyller ej krav

Åtgärder vidtas⁷

- ✓ Leverantören saknar/kan ej uppvisa efterfrågad information och kan ej uppfylla kravet inom den angivna tidsramen
- ✓ Leverantören har vid tidigare uppföljningstillfälle bedömts som "gul" och har ej inkommit med efterfrågad information inom den angivna tidsramen

ANDRA VÄGLEDANDE KÄLLOR

- ✓ Stöd för lämpliga åtgärder vid olika typer av avvikelser:Handledning för åtgärder och rapportering vid avvikelser från uppförandekod för leverantörer:
http://www.swedwatch.org/sites/default/files/swedwatch_-_handledning_ski_2012.pdf
- ✓ Fair Action: Metoder för ökat inflytande för anställda i Kina:
http://fairaction.se/wp-content/uploads/2015/06/Levnads%C3%B6ns_rapport_liten_3.pdf
- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework C6:
<http://www.ungpreporting.org/reporting-framework/management-of-salient-human-rights-issues/remediation/>

REFERENSER

- ✓ UN Guiding Principles Reporting Framework C6
- ✓ UN Guiding Principle 22

⁷ Åtgärder vidtas i enlighet med de sociala kontraktsvillkoren som anges i gällande avtal

Nationella Kansliet Hållbar Upphandling

Pauline Göthberg
Nationell Samordnare

pauline.gothberg@sl.se
+46 70-089 18 93

Karin Lonaeus
Hållbarhetsstrateg

karin.lonaeus@sl.se
+46 70-737 58 93

www.hallbarupphandling.se